

Sport Management – broget felt i vækst

Sport Management er temaet for årets udgave af *Forum for Idræt*. Begrebet 'management' er en svær størrelse. Det dækker bredt og spænder lige fra idéer om innovation og entreprenørskab, til ledelse og organisering og evaluering af projekter og beslutningsprocesser. Det er også et multidisciplinært felt, hvor man finder erhvervsøkonomer, ledelsesfilosoffer, organisationssociologer, psykologer og antropologer; hvor der heller ikke er en metodisk entydighed, men hvor der veksles mellem kvalitative, kvantitative og mixed methods tilgange. På den måde kan man med nogen rette spørge sig selv, om vi ikke alle forsker inden for (sport) management? Og er begrebet ikke nærmest tomt for indhold?

Selvom redaktørerne kan følge denne kritik noget af vejen, så vil vi alligevel slå på, at der er noget særegent ved sport management, som ikke eksplicit findes i de eksisterende danske sport- og idrætsforskningsmiljøer. Det er ikke vores mål at skabe kunstige modsætninger. Derimod vil vi påvise, at forskning i sport og idræt ikke kun er noget, der hører hjemme på de traditionelle idrætsinstitutter, som i denne tid ligesom resten af universitetsverdenen står overfor et opbrud. Opbrud fører som oftest til sprækker i et fundament, hvor nye tiltag og idéer kan vinde frem. Derfor kortfattet vores bud på hvad sport management også er:

Fokus på markedet og den kommercielle side af sport og idræt. Sport managementforskning

handler ofte om markedet, om profitlogikkens betydning for idræt og sport. Det kan spænde lige fra økonomiske begrænsninger og vareliggørelsen af atletkroppen til påvisning af de nye rum og muligheder den private sektor skaber. Et eksempel på sidstnævnte er den eksplosive vækst i den kommercielle fitnesssektor.

Man skal vælge at se bort fra mange ting, hvis man i dag ikke anerkender, at centrale diskussioner indenfor sporten har en betydning for eller påvirkes af markedet: UEFA's forsøg på at etablere Financial Fair Play er et eksempel på et styringstiltag i et turbulent marked, hvor fodbold er blevet en milliardindustri og legeplads for stenrige sheiker og oligarker, hvor spillere sælges for uhyre summer, og hvor talentrekruttering starter før teenageårene, men hvor klubberne i det store hele aldrig leverer overskud og aktionærafkast.

Elitesporten er også en sektor, hvor nogle få idrætsgrene nyder stor medie- og sponsorinteresse, men hvor mange af de atleter, der vinder olympiske medaljer kæmper en hård kamp for at få dagligdagen til at hænge sammen. Og hvad med antagelsen (nogle vil sige myten) om, at værtskab for events skaber en positiv økonomisk effekt i form af arbejdspladser og vækst?

Kritisk fokus på ledelse og beslutningsprocesser. Ledelse er et kerneområde i management-forskningen, men samtidig også et område, som ofte har været underprioriteret i sports- og idræts-

forskningen, selvom danske forskere har fokuseret på eksempelvis den skæve kønsfordeling i toppen af dansk idræt. Men igen spænder ledelse bredt. I management-moderdisciplinen finder man alt fra forsøg på at udlede 'best-practise' modeller til kritisk teorianvendelse og påpegelse af de myter og former for new-speak som praktiker-verdenen ofte tager i brug. På samme måde er ledelse i sport management forskningen også et public management såvel som et corporate governance anliggende. Hvad sker der eksempelvis med idrætten, når den spændes for folkesundhedens vogn? Hvad sker der med idrætsforskningen, når FIFA's ledere omfavner boldsportens tilsyneladende endeløse positive potentiale for folkesundhed? Hvad siger fyrringstruede ansatte i en virksomhed, når de samtidig kan se, at virksomhedens marketingsbudget ekspanderer og anvendes til stadigt mere svulmende sponsorater?

Fokus på anvendelighed. Sport management er ofte 'applied science', dvs. vi laver forskning, som vi i større eller mindre grad håber, kan anvendes af praktikerne. Det er nok her en af myterne om sport management oftest flourerer: Det er ukritisk forskning, der kun fokuserer på at skabe mere profit og øge omsætningen. I dele af forskningen er det også sådan, eksempelvis i sport marketing hvor profitmaksimeringen sjældent står til diskussion.

Men sport management er meget mere end det. Det er en balancegang mellem kritisk analytisk distance og ønsket om, at forskningen skal kunne gøre en forskel for de mange, som til daglig har glæde af idrætten og sporten. Og måske kræver det et kritisk opgør med nogle institutionaliserede myter, før nye idéer kan vinde frem og gøres anvendelige? Man kunne rejse spørgsmålet: Er det eksempelvis en fordel for dansk idræt at have to hovedorganisationer, når der er

så mange overlap i aktiviteter mellem DIF og DGI? Kan ressourcerne bruges bedre? Eller er forskelligheden en dynamik, der giver idrætten et positivt momentum?

Sport management er en ny elev i klassen i Danmark. Kigger vi på Sverige og Norge, så er vi 'late-adopters'. Sport management, både som forskning og uddannelse, har flere år på bagen i vores skandinaviske nabolande. Det kan man forsøge at forklare på forskellig vis: I Danmark eksisterer en stærk idrætssociologisk disciplin, som delvist dækker nogle af de områder, som sport management forskningen internationalt også dækker (f.eks. public management perspektivet). Idrætsforskningen har også været centreret omkring de traditionelle idrætsinstitutter, som har værnet om en speciel forskningskultur og tradition. Men det er vores tese, at det aktuelle opbrud skaber nye konstellationer.

Både idrætsuddannelserne i Aarhus og København har været gennem radikale fusioner ligesom universitetssektoren i al almindelighed. I Aarhus, Odense og København vægtes sundhedsaspektet ved idrætten strategisk højt, da det også kan føre til solide forskningsbevillinger. Ting, der har fået lidt mindre fokus er elitesporten og især markedets og de kommercielle interessers betydning for sport og idræt. Det organisatoriske landskab har fået tilført nye aktører, mens de eksisterende har været gennem fusioner. I henholdsvis Esbjerg og Slagelse tilbydes der i dag akademiske erhvervsøkonomiske studier i sport og event management funderet i traditionelle erhvervsøkonomiske (business school-like) institutter, og der findes her særskilte forskningsmiljøer, der fokuserer på idræt og sport. Samtidig tilbydes der både i Aalborg og Lyngby professionsbacheloruddannelser i sport management. Endvidere har en aktør som Idrættens Analyseinstitut (Idan) siden sin dannelse i

AF
ULRIK WAGNER,
RASMUS K.
STORM OG PETER
JUL JACOBSEN

2004 været en toneangivende aftager og formidler af eksisterende forskning. Men også som igangsætter af nye analytiske tiltag f.eks. belysning af danskernes motionsvaner, den kommercielle fitnesssektor, kommercialiseringen af sportsklubber og idrætsfaciliteters brug, har Idan bevæget sig ind som ny spiller på området.

Symptomatisk for denne organisatoriske udvikling er blandt andet, at nærværende udgave af *Forum for Idræt* ikke indeholder bidrag fra forskere tilhørende de etablerede idrætsinstitutter. Sports- og idrætsforskningen har således langsomt bevæget sig ud af de rammer, den – med enkelte undtagelser – har haft i årtier, og vi tror det er en udvikling, der vil fortsætte med uformindsket styrke de kommende år.

Internationalt er sport management også et felt i vækst. European Association for Sport Management (EASM) samler årligt henvend 300 forskningspræsentationer og over 500 deltagere. Siden slutningen af 00'erne er danskere begyndt at vise interesse for dette forum, og i 2012 var Aalborg repræsenteret ved University College Nordjylland som vært.

I 2014-udgaven i Warwick var der rekordstor dansk deltagelse, hvilket vidner om, at der sker

noget på den front. I 2013 var SDU i Esbjerg også vært for de europæiske sportsøkonomers årlige konference, og selvom denne disciplin er mindre end sport management generelt er der betydelige overlap, hvilket også ses på de kursusudbud, der findes på de erhvervsøkonomiske sport- og event managementuddannelser på SDU.

I dette efterår afholdes så den første konference for WASM – World Association for Sport Management, som en slags overbygning på de regionale sport management sammenslutninger, der findes for de øvrige verdensdele. Til sammenligning har International Sociology of Sport Association (ISSA) sine rødder tilbage til 1965.

Tilsvarende er de toneangivende sport management tidsskrifter som *Journal of Sport Management*, *European Sport Management Quarterly* og *Sport Management Review* også væsentligt yngre end andre ledende sportstidsskrifter, men steder man kan orientere sig, hvis man vil kende den internationale forskning på feltet.

Med denne introduktion håber vi, at læserne vil få glæde af den mere eller mindre brogede flok af bidrag, som dette års nummer af *Forum for Idræt* tilbyder.